

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH W WOJEWÓDZTWIE
ZACHODNIOPOMORSKIM
RAPORT ROCZNY

2019

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. CHARAKTERYSTYKA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM	5
2. RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	9
3. ANALIZA RYNKU EDUKACYJNEGO	16
4. ANALIZA LOKALNEGO RYNKU PRACY	17

Wstęp

Celem Monitoringu Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych jest między innymi dostarczenie informacji dotyczących sytuacji na rynku pracy młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Badania rynku pracy potwierdzają fakt, iż źródeł bezrobocia młodych ludzi nie należy szukać jedynie w słabości gospodarczej, lecz przede wszystkim w braku koordynacji między systemem kształcenia a możliwościami zatrudnienia na rynku pracy. W konsekwencji system edukacyjny kształci w zawodach i specjalnościach, na które nie ma zapotrzebowania na rynku pracy, przez co przyczynia się do wzrostu bezrobocia. Zaś z drugiej strony może kształcić zbyt małą liczbę specjalistów w zawodach deficytowych. Sytuacja taka może powodować trudności w racjonalnym wyborze przez młodzież ścieżek kształcenia, w związku z tym tak ważne jest stworzenie systemu koordynującego politykę urzędów pracy, powiatowych rad rynku pracy, kuratorium oświaty i szkół z potrzebami rynku pracy.

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) opracowanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinien być kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na lokalnym rynku pracy.

Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli w szczególności na¹:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ponadto, informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności, jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,

¹ Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy, Instytut Nauk Społeczno - Ekonomicznych 2012 rok, s. 8-9.

- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, szczególnie w zakresie programów specjalnych i aktywizacji absolwentów,
- opracowywania przez samorządy lokalne strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego, poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- stworzenia praktycznego systemu wymiany informacji o wzajemnych powiązaniach, zachodzących pomiędzy potrzebami rynku pracy i systemem edukacyjnym, tak dla instytucji rynku pracy, jak instytucji edukacyjnych,
- usprawnienia pośrednictwa pracy, poprzez dostarczanie informacji zawodoznawczych charakteryzujących stan i ewolucję rynków zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych) w środowiskach lokalnych,
- stworzenia podstaw do dyskusji o korekcie kierunków struktury i treści kształcenia zgodnie z wymogami poszczególnych rynków pracy,
- uświadomienia pracownikom instytucji rynku pracy, skali niedostosowania struktury zawodów/specjalności do potrzeb rynku pracy,
- wyposażenia przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie i ewolucji rynku pracy w województwie i (odpowiednim) powiecie,
- podniesienia wiedzy przedstawicieli instytucji edukacyjnych o procesie dostosowania edukacji do wymagań wojewódzkiego i powiatowego rynku zatrudnienia,
- uzyskania przez przedstawicieli instytucji edukacyjnych wiedzy, niezbędnej do prowadzenia bieżącej koordynacji edukacji z zatrudnieniem,
- podniesienia świadomości przedstawicieli instytucji zajmujących się rynkiem pracy i rynkiem edukacyjnym o konieczności prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

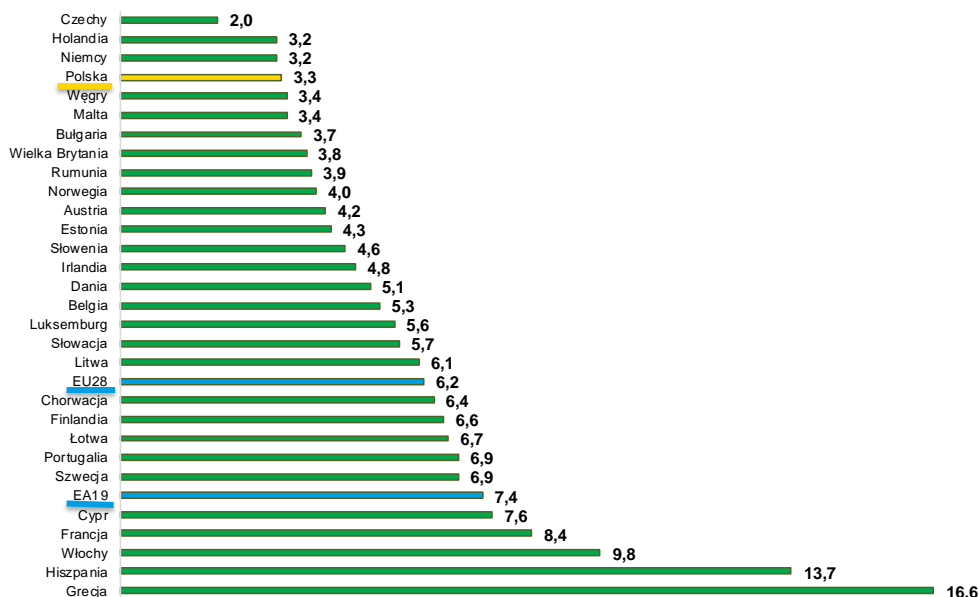
Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i powiatowe urzędy pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówki naukowo – badawcze,
- zainteresowane lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno - polityczne z terenu województwa zachodniopomorskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy,
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
- instytucje szkoleniowe.

1. Charakterystyka bezrobocia w województwie zachodniopomorskim

Według danych Eurostat zharmonizowana stopa bezrobocia² dla Polski w grudniu 2019 roku³ wynosiła 3,3% tj. o 0,5 pkt proc. mniej niż w tym samym okresie 2018 roku. W grupie wybranych krajów największym bezrobociem na koniec badanego roku charakteryzowała się Grecja – 16,6%, jednocześnie dla tego kraju odnotowano najwyższy spadek, wyniósł 1,9 pkt proc.

Wykres 1. Zharmonizowana stopa bezrobocia w wybranych krajach – stan na koniec grudnia 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Na koniec 2019⁴ roku bezrobotni stanowili 5,2% ludności aktywnej zawodowo⁵. Ze zbioru województw największym odsetkiem osób bezrobotnych charakteryzowało się niezmiennie warmińsko-mazurskie – 9,0%, na kolejnym miejscu uplasowało się świętokrzyskie oraz podkarpackie – 7,9%. Najmniejsze bezrobocie notowano w wielkopolskim – 2,8%. Porównując wartość stopy bezrobocia z początku i końca analizowanego okresu, obserwuje się jej spadek we wszystkich województwach, dla Polski omawiany wskaźnik zmniejszył się o 0,6 pkt proc. Odsetek bezrobotnych w zbiorowości osób aktywnych zawodowo w największym stopniu obniżył się w województwie warmińsko-mazurskim oraz kujawsko-pomorskim odpowiednio o 1,4 i 1,0 pkt proc. W grupie regionów z najmniejszym spadkiem od 0,4 do 0,5 znalazły się województwa mazowieckie, opolskie, pomorskie, świętokrzyskie oraz wielkopolskie.

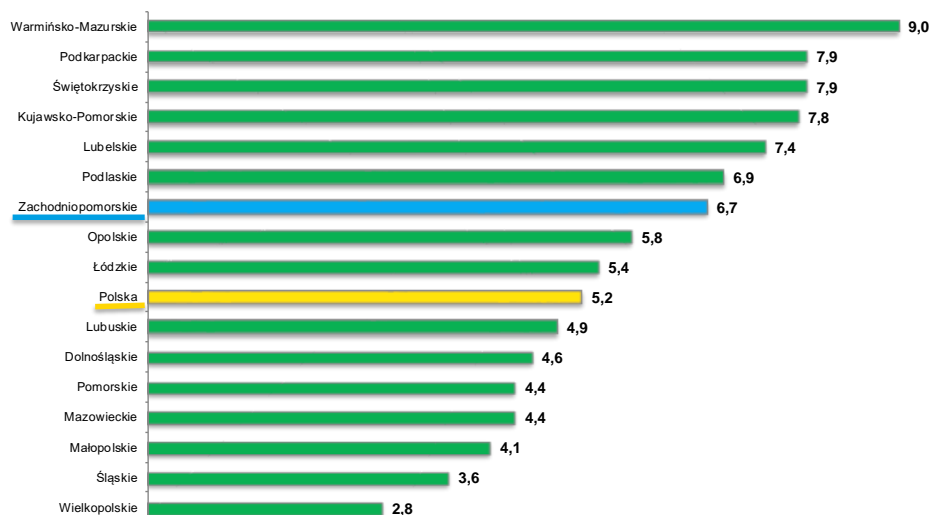
² Wg metodologii Eurostat zharmonizowana stopa bezrobocia jest wynikiem przyjętej przez ujednoczonej metody wyznaczania tego wskaźnika dla każdego z krajów członkowskich. Dane obliczane są przez Eurostat w oparciu o kwartalne wyniki badania siły roboczej (Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności –BAEL/ Labour Force Survey – LFS) oraz miesięczne dane z bezrobocia rejestrowanego. Zharmonizowana stopa bezrobocia obliczana jest, jako procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tj. sumy pracujących i bezrobotnych). Dane te są wyrównywane sezonowo. (Źródło: „Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń”.)

³ Dane Eurostat z dnia 27.02.2019r.

⁴ Dane GUS z dnia 27.01.2020r.

⁵ Wg metodologii GUS stopa bezrobocia jest to procentowy udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy). (Źródło: „Zasady metodyczne statystyki rynku pracy i wynagrodzeń”.)

Wykres 2. Stopa bezrobocia w województwach – grudzień 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS-01

W grudniu 2019 roku w porównaniu z analogicznym miesiącem ubiegłego roku notowano znaczny spadek liczby bezrobotnych w Polsce. Na koniec przedstawionego okresu w rejestrach powiatowych urzędów pracy na obszarze kraju znajdowało się łącznie 866,4 tys. osób bezrobotnych wobec 968,9 tys. na koniec grudnia 2018 roku, co oznacza spadek o 10,6 pkt proc.

W analizowanym półroczu najwyższą dynamikę spadku liczby bezrobotnych odnotowano dla województwa śląskiego, o 16,9 pkt proc., nieznacznie mniejszą dla województwa lubuskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego oraz małopolskiego odpowiednio o 16,7; 13,9; 12,4 pkt proc. Najmniejszym spadkiem liczby bezrobotnych charakteryzowało się województwo świętokrzyskie, zaledwie o 4,7 pkt proc.

Tabela 1. Wzrost/spadek liczby bezrobotnych w województwach – porównanie grudnia 2018 i 2019 roku

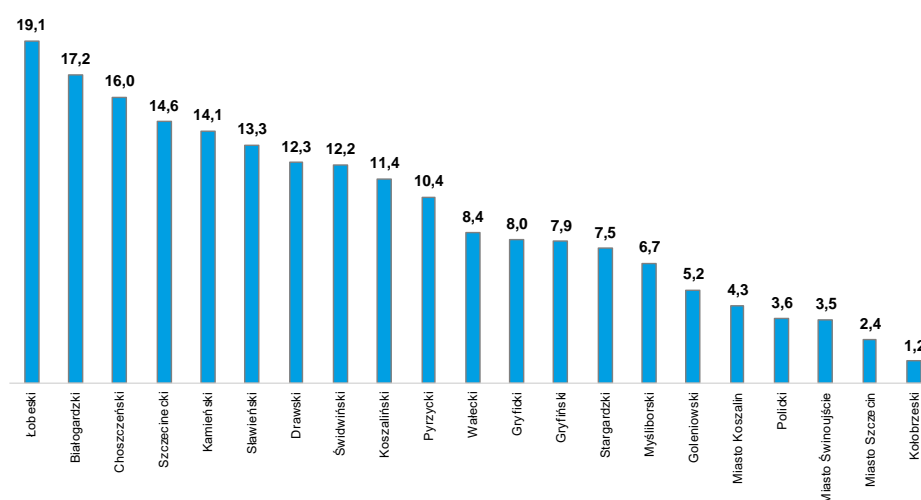
Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych				Dynamika XII.2018 = 100		Stopa bezrobocia	
	XII.2018		XII.2019		ogółem	kobiety	XII.2018	XII.2019
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety				
POLSKA	968 888	542 642	866 374	479 415	89,4	88,3	5,8	5,2
Dolnośląskie	62 842	34 933	56 022	30 735	89,1	88,0	5,2	4,6
Kujawsko-Pomorskie	72 655	44 215	64 060	38 570	88,2	87,2	8,8	7,8
Lubelskie	74 449	38 632	69 379	36 040	93,2	93,3	8,0	7,4
Lubuskie	22 201	13 115	18 498	10 893	83,3	83,1	5,8	4,9
Łódzkie	66 036	35 220	58 722	31 154	88,9	88,5	6,1	5,4
Małopolskie	71 489	41 157	62 610	35 532	87,6	86,3	4,7	4,1
Mazowieckie	136 545	71 105	123 208	63 524	90,2	89,3	4,9	4,4
Opolskie	22 663	13 347	20 948	12 078	92,4	90,5	6,3	5,8
Podkarpackie	82 933	45 024	75 455	40 284	91,0	89,5	8,7	7,9
Podlaskie	36 786	17 524	33 277	15 817	90,5	90,3	7,7	6,9
Pomorskie	46 082	29 111	41 817	26 270	90,7	90,2	4,9	4,4
Śląskie	80 079	46 761	66 521	37 626	83,1	80,5	4,3	3,6
Świętokrzyskie	44 118	23 233	42 042	22 143	95,3	95,3	8,3	7,9
Warmińsko-Mazurskie	53 141	30 694	45 731	26 509	86,1	86,4	10,4	9,0
Wielkopolskie	50 867	31 452	46 313	27 986	91,0	89,0	3,2	2,8
Zachodniopomorskie	46 002	27 119	41 771	24 254	90,8	89,4	7,4	6,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS-01

Na koniec 2019 roku bezrobotni w województwie zachodniopomorskim stanowili 6,7% ludności aktywnej zawodowo. Ze zbioru powiatów największym odsetkiem osób bezrobotnych

charakteryzował się powiat łobeski – 19,1%, na kolejnym miejscu uplasował się białogardzki – 17,2%, następnie choszczeński – 16,0%. Najmniejsze bezrobocie notowano w Szczecinie – 2,4% oraz w powiecie kołobrzeskim – 1,2%. Porównując wartość stopy bezrobocia z początku i końca analizowanego okresu, obserwuje się jej spadek we wszystkich powiatach, dla województwa omawiany wskaźnik zmniejszył się o 0,7%. Odsetek bezrobotnych w zbiorowości osób aktywnych zawodowo w największym stopniu obniżył się w powiecie świdwińskim o 2,3 pkt proc.

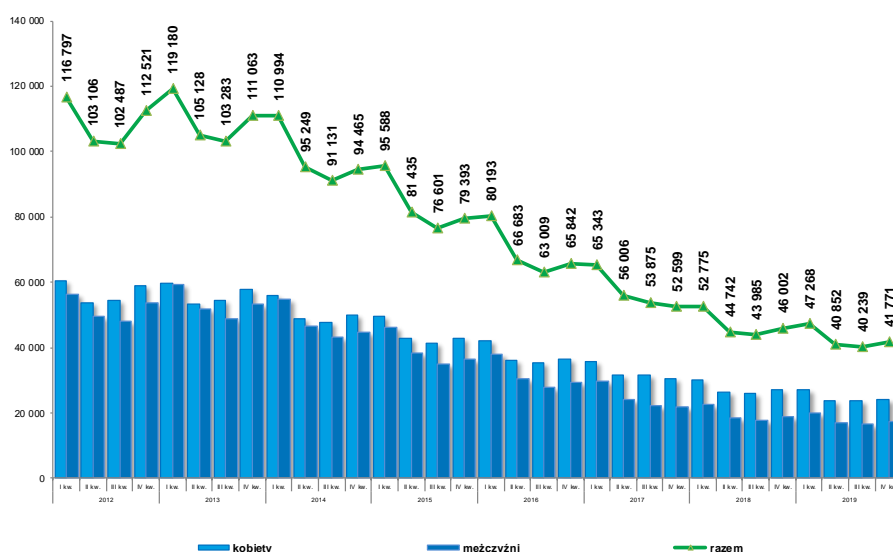
Wykres 3. Stopy bezrobocia w powiatach województwa zachodniopomorskiego – grudzień 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS-01

Na koniec grudnia 2019 roku w ewidencji urzędów pracy na obszarze województwa zachodniopomorskiego pozostawało 41 771 osób bezrobotnych wobec 46 002 osób pod koniec grudnia 2018 roku, co oznacza spadek o 8,0 pkt proc. W strukturze bezrobotnych, w analizowanym okresie, większość stanowiły kobiety 58,1%. Z analizy struktury osób bezrobotnych z województwa zachodniopomorskiego wynika, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby od 25 do 34 roku życia – 26,3%, z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 32,9%, posiadający staż pracy od roku do 5 lat – 25,1%, pozostający poza zatrudnieniem powyżej 24 miesięcy – 21,5%. Analizując zmianę struktury bezrobotnych w badanym okresie (koniec grudnia 2018 roku oraz 2019 roku) widoczny jest najniższy spadek w kategorii – osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy, spadek najwyższy dotyczył osób bez stażu.

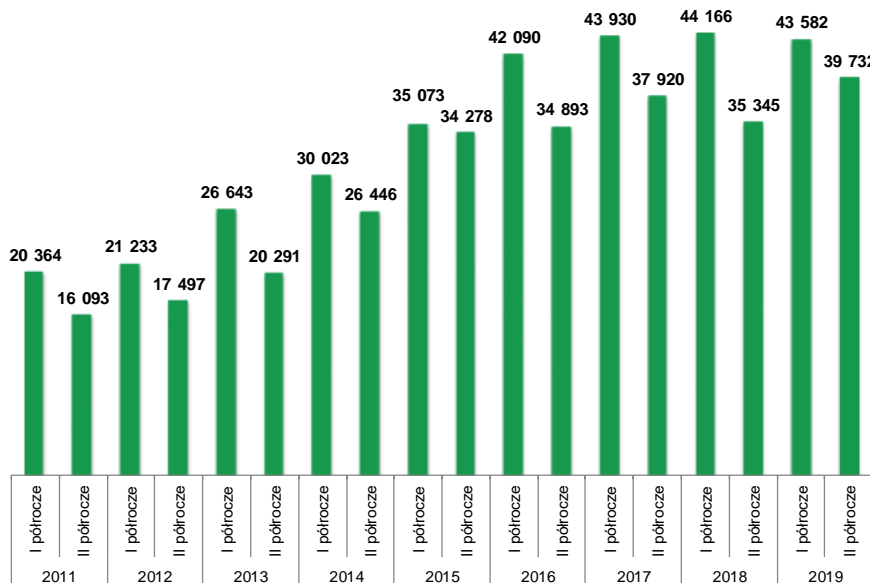
Wykres 4. Liczba bezrobotnych z podziałem na płeć w województwie zachodniopomorskim w latach 2012 - 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS-01

Według informacji ze sporządzanych, co miesiąc sprawozdań MRPiPS-01 wynika, że w 2019 roku w urzędach pracy na obszarze województwa zachodniopomorskiego zarejestrowano 83 314 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. W porównaniu do 2018 roku w badanym okresie liczba etatów wzrosła o 4,8 pkt proc.

Wykres 5. Liczba wolnych miejsc pracy i miejsca aktywizacji zawodowej w województwie zachodniopomorskim w latach 2011 - 2019

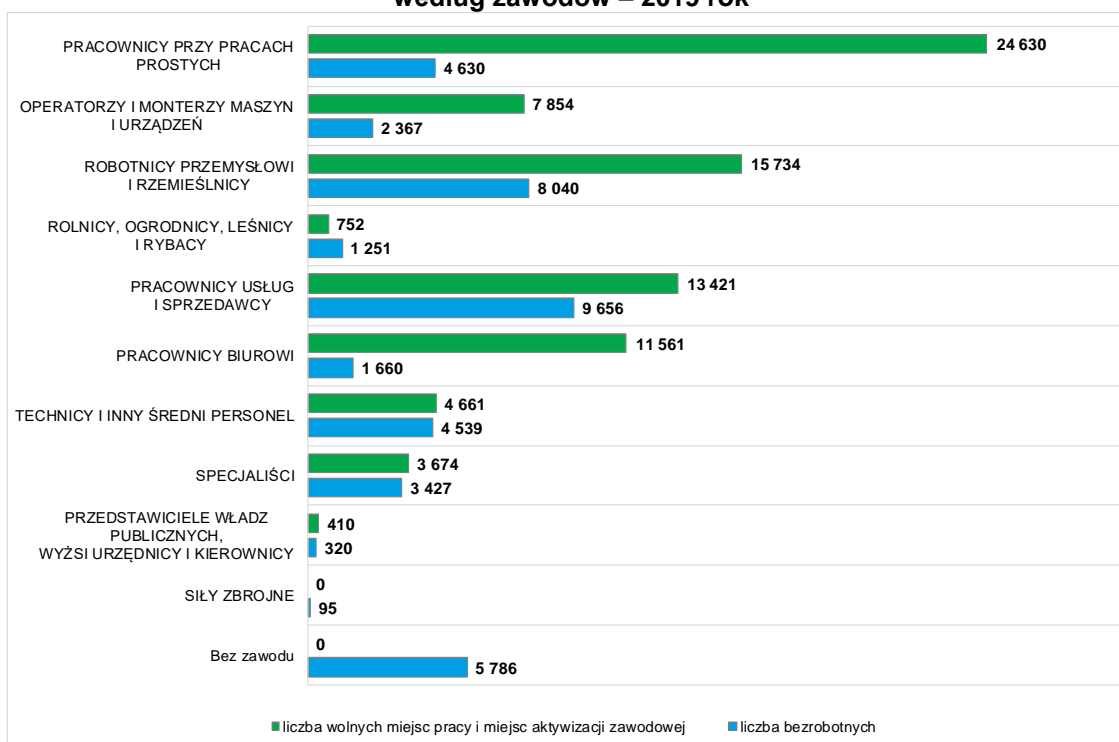

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPiPS-01

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2019 roku, posiadało zawód mieszczący się w grupie wielkiej **Pracownicy usług i sprzedawcy**, 23,1% oraz **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy**, 19,2%. Największy spadek liczby bezrobotnych, w analizowanym półroczu odnotowano dla dwóch grup, **Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy** o 901 osób oraz **Pracownicy usług i sprzedawcy** o 957 osób. Wzrost liczby zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy na obszarze województwa

zachodniopomorskiego wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2019 roku zaobserwowano w sześciu grupach zawodów, największy w grupie **Pracownicy przy pracach prostych** o 3 488 ofert oraz **Pracownicy biurowi** o 1 612 ofert. Spadek liczby wakatów odnotowano dla czterech grup, najwyższy w grupie **Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy** o 820 ofert.

Wykres 6. Liczba bezrobotnych oraz wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w województwie zachodniopomorskim według zawodów – 2019 rok

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MRPIPS-01

2. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Uwagi metodologiczne

Z uwagi na to, że dotychczas prowadzony monitoring stanowił jedynie diagnozę sytuacji obecnej Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zleciło opracowanie nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Metodologia ta została przygotowana w 2012 roku na zlecenie Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych z Łodzi.⁶

Raport roczny za 2019 rok jest sporządzony w oparciu o nową metodologię. Do przygotowania zestawienia posłużyły dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofertach pracy z systemu Syriusz oraz przygotowane przez WUP w Szczecinie dane o liczbie ofert pracy zamieszczanych w Internecie.⁷

⁶ Metodologia wypracowana została w ramach projektu „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” zainicjowanego przez Departament Rynku Pracy i Polityki Społecznej (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Działanie 1.1 – Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy).

⁷ Badanie przeprowadzone przez WUP w Szczecinie na zlecenie Ministerstwa w lutym, maju, sierpniu oraz listopadzie 2019 roku. Badaniem zostały objęte oferty pracy dostępne na portalu Zielona Linia. Dane z każdej środy w badanych miesiącach były gromadzone w ogólnopolskim systemie Viator, weryfikowane przez WUP a następnie uogólniane na 2019 rok.

Na ogólnopolskim portalu internetowym pod adresem <http://mz.praca.gov.pl> można zapoznać się z wynikami monitoringu zawodów zarówno dla kraju jak i dla województw oraz poszczególnych powiatów.

Podstawowymi miernikami stosowanymi w monitoringu do określenia deficytu bądź nadwyżki zawodu są:

Wskaźnik dostępności ofert pracy

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

gdzie: \bar{B}_t^k - średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,
 \bar{O}_t^k - średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t.

Miernik informuje o dostępności oferty pracy w danej grupie elementarnej. Im wyższa wartość miernika tym dostępność niższa.

Najniższy wskaźnik dostępności ofert pracy (0,09) wśród prezentowanych grup zawodów deficytowych dotyczył pielęgniarek z tytułem specjalisty, co oznacza największy niedobór poszukujących pracy w tych zawodach.

Tabela 2. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych w 2019 roku według wskaźnika dostępności ofert pracy

Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
2222	Pielęgniarki z tytułem specjalisty	0,58	6,42	0,09		2	0,00	0,00
7119	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	18,92	125,50	0,15	25,00	1,12	4,20	0,15
3355	Policjanci	8,25	39,58	0,21	11,11111111	1,03	0,00	0,00
2212	Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	2,25	10,33	0,22	0,00	1,00	0,00	0,00
1211	Kierownicy do spraw finansowych	3,58	11,67	0,31	25,00	1,14	5,00	0,00
4321	Magazynierzy i pokrewni	316,33	998,25	0,32	38,81578947	1,010804322	1,75	0,90
3311	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych	3,25	10,00	0,33	33,33	1,25	33,33	33,33
3333	Pośrednicy pracy i zatrudnienia	0,75	2,25	0,33	0	1,25	18,52	18,52
8142	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	52,17	147,17	0,35	22,22222222	1,07	2,26	0,10
2424	Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr	4,33	11,92	0,36	33,33333333	1,2	9,183673469	7,14
3411	Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny	6,58	14,42	0,46	42,86	1,13	26,17	20,81
3353	Urzednicy do spraw świadczeń społecznych	1,50	2,58	0,58	0	1,00	9,68	9,68
5411	Strażacy	5,75	9,08	0,63	40,00	1,09	0,00	0,00
5312	Asystenci nauczycieli	23,00	27,75	0,83	39,13	1,08	75,48	32,57
7123	Tynkarze i pokrewni	24,92	29,42	0,85	33,33	1,24	14,40	4,80

2271	Diagnozy laboratoryjnej bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1,42	1,67	0,85		1,33	12,50	12,50
7125	Szklarze	20,67	24,08	0,86	40,00	1,03	10,33	1,88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Zawody zrównoważone charakteryzują się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy. W zestawieniu za 2019 rok znalazło się 6 elementarnych grup zawodów zakwalifikowanych do zawodów zrównoważonych. Poziom wskaźnika dostępności ofert pracy zbliżony do 1 świadczy o tym, że niemal każdy bezrobotny w danej grupie zawodów ma szansę znaleźć pracę.

Tabela 3. Grupy zawodów zrównoważonych w 2019 roku według wskaźnika dostępności ofert pracy

Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
7129	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	63,25	69,50	0,91	19,07	2,41
8219	Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	87,75	95,17	0,92	4,53	1,51
4132	Operatorzy wprowadzania danych	5,00	5,17	0,97	3,23	1,61
1412	Kierownicy w gastronomii	10,75	11,08	0,97	1,16	0,00
8342	Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	50,33	50,58	1,00	7,42	0,78
3423	Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej	7,58	7,42	1,02	31,37	23,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Im wyższa wartość wskaźnika, tym większy jest niedobór ofert pracy w danej grupie zawodów, a co za tym idzie mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w danej grupie zawodów. Z danych prezentowanych niżej wynika że najtrudniej znaleźć pracę było osobom w zawodach mieszczących się w grupie elementarnej wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni, dla której wskaźnik dostępności ofert pracy wyniósł 99,00. Na drugim miejscu znalazła się grupa zawodów obuwicy i pokrewni ze wskaźnikiem na poziomie 19,25.

W przypadku czterech elementarnych grup zawodów: producenci filmowi, reżyserzy i pokrewni; prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta; literaci i inni autorzy tekstów; aktorzy cyrkowi i pokrewni, w 2019 roku pracodawcy nie zgłosili ani jednej oferty pracy – zawody te określa się mianem maksymalnie nadwyżkowych.

Tabela 4. Ranking elementarnych grup zawodów nadwyżkowych w 2019 roku według wskaźnika dostępności ofert pracy

Kod	Elementarna grupa zawodów	Średniomiesięczna liczba bezrobotnych	Średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy	Wskaźnik dostępności ofert pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych	Odsetek ofert subsydiowanych w CBOP (PUP+OHP+EURES) (%)	Odsetek miejsc aktywizacji zawodowej (%)
7535	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni	24,75	0,25	99,00	55,00	0,99	0,00	0,00
7536	Obuwicy i pokrewni	12,83	0,67	19,25	53,85	0,83	12,50	12,50
3118	Kreślarze	3,08	0,17	18,50	50,00	0,75	50	0,00
3111	Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni	44,42	4,08	10,88	45,45	0,96	28,57	16,33

6210	Robotnicy leśni i pokrewni	348,17	40,50	8,60	50,80	0,98	30,67	9,33
3230	Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii	14,58	2,08	7,00	52,94	0,91	12,00	12,00
3352	Urzednicy do spraw podatków	1,67	0,25	6,67	50,00	0,50	0,00	0,00
7321	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku	21,50	4,83	4,45	73,68	0,93	6,90	1,72
5169	Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	14,58	4,58	3,18	64,29	0,92	0,00	0,00
8113	Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	5,92	2,00	2,96	71,43	0,80	0,00	0,00
9623	Odczytujący liczniki i wybierający monety z automatów	1,92	0,67	2,87	50,00	0,80	12,50	0,00
5311	Opiekunowie dziecięcy	50,42	21,00	2,40	58,33	0,94	62,04	31,02
1219	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	19,25	8,25	2,33	45,45	0,88	15,38	0,00
7413	Monterzy linii elektrycznych	35,42	15,25	2,32	47,37	0,91	2,80	0,93
4323	Pracownicy do spraw transportu	27,75	12,17	2,28	53,57	0,97	7,14	5,10
7133	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	6,75	3,83	1,76	60,00	0,90	0	0,00
8122	Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	5,67	3,83	1,48	57,14	0,71	0,00	0,00
9214	Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	24,25	16,50	1,47	52,00	0,96	14,65	10,10
7116	Robotnicy budowy dróg	19,33	14,00	1,38	44,44	0,98	54,17	0,00
3313	Księgowi	96,25	78,67	1,22	44,79	0,99	28,82	12,06

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{\bar{B}_t^k} * 100$$

gdzie: DB_t^k - liczba długotrwanie bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

\bar{B}_t^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t.

Wartość miernika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość miernika tym więcej długotrwanie bezrobotnych w danej grupie elementarnej zawodów.

W prezentowanej poniżej Tabeli ujęto 22 zawody charakteryzujące się najwyższym wskaźnikiem długotrwałego bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w końcu 2019 roku. Dla tych zawodów wskaźnik długotrwałego bezrobocia wynosił 100,00%, co oznacza, że wszyscy bezrobotni zarejestrowani w tych grupach zawodów na koniec opisywanego okresu, posiadali status osoby długotrwanie bezrobotnej.

Tabela 5. Elementarne grupy zawodów dla których wskaźnik długotrwałego bezrobocia był najwyższy w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	100,00
2146	Inżynierowie górnictwa i metalurgii	100,00
2240	Specjaliści do spraw ratownictwa medycznego	100,00
2262	Lekarze dentyści specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	100,00
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	100,00
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	100,00
2282	Farmaceuci specjaliści	100,00
3252	Środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	100,00
3351	Funkcjonariusze celni i ochrony granic	100,00
3514	Technicy sieci internetowych	100,00
4213	Pracownicy lombardów i instytucji pożyczkowych	100,00
4222	Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)	100,00
4227	Ankieterzy	100,00
5165	Instruktorzy nauki jazdy	100,00
5241	Modelki i modele	100,00
6123	Pszczelarze i hodowcy jedwabników	100,00
6320	Hodowcy zwierząt pracujący na własne potrzeby	100,00
7117	Monterzy budownictwa wodnego	100,00
7215	Takielarze i monterzy konstrukcji linowych	100,00
7543	Klasyfikatorzy wyrobów przemysłowych	100,00
8112	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin	100,00
9216	Robotnicy wykonujący prace proste w rybołówstwie i zakładach akwakultury	100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wskaźnik płynności bezrobotnych

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

gdzie: OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

NB_t^k - napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k. jest to iloraz liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w okresie sprawozdawczym (odpływ) do liczby bezrobotnych zarejestrowanych w tym samym okresie (napływ) w danej grupie zawodów.

Wartość < 1 oznacza, że stan bezrobocia zwiększył się.

Wartość = 1 oznacza, że ruch bezrobotnych nie miał wpływu na stan bezrobocia.

Wartość > 1 oznacza, że stan bezrobocia zmniejszył się.

Na prezentowanej niżej liście ujęto 18 elementarnych grup zawodów charakteryzujących się najwyższym wskaźnikiem płynności bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w 2019 roku.

Najwyższy wskaźnik płynności bezrobotnych dotyczył 1 grupy elementarnej i wyniósł 4,00, co oznacza, że na każdą osobę zarejestrowaną w 2019 roku z tych grup zawodów

przypadały 4 osoby opuszczające ewidencję bezrobotnych, tzn. stan bezrobocia zmniejszył się.

Tabela 6. Elementarne grupy zawodów dla których wskaźnik płynności bezrobotnych był najwyższy w 2019 roku

Kod	Elementarne grupy zawodów	Wskaźnik płynności bezrobotnych
1113	Wyżsi urzędnicy władz samorządowych	4,00
1345	Kierownicy w instytucjach edukacyjnych	3,00
9332	Prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta	3,00
2434	Specjaliści do spraw sprzedaży z dziedziny technologii teleinformatycznych	2,50
7515	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	2,50
1311	Kierownicy produkcji w rolnictwie i leśnictwie	2,33
2282	Farmaceuci specjaliści	2,33
7513	Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich	2,33
2164	Urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego	2,00
2222	Pielęgniarki z tytułem specjalisty	2,00
2272	Diagności laboratoryjni specjaliści	2,00
3435	Aktorzy cyrkowi i pokrewni	2,00
5412	Strażnicy w zakładach dla nieletnich	2,00
5211	Sprzedawcy na targowiskach i bazarach	1,75
2281	Farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji	1,67
5163	Pracownicy zakładów pogrzebowych	1,67
6221	Hodowcy ryb	1,67
9216	Robotnicy wykonujący prace proste w rybołówstwie i zakładach akwakultury	1,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Tabela 7. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub brak wartości	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Źródło: Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy, Instytut Nauk Społeczno Ekonomicznych 2012 rok

Z przedstawionej tabeli wynika, że:

Zawody deficytowe to zawody, w których liczba dostępnych ofert pracy jest większa od średniego stanu bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym, odsetek długotrwałe bezrobotnych w tych zawodach jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie deficytowe to zawody, w których nie odnotowano bezrobotnych czyli wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero.

Zawody zrównoważone to zawody, w których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to zawody, w których występuje przewaga liczebna bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobocie długotrwale jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Tabela 8. Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2019 roku

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód deficytowy	Pielęgniarki z tytułem specjalisty
		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Policjanci
		Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
		Kierownicy do spraw finansowych
		Magazynierzy i pokrewni
		Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
		Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
		Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr
		Średni personel z dziedziny prawa i pokrewny
		Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych
		Strażacy
		Asystenci nauczycieli
		Tynkarze i pokrewni
		Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
Szklarze		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Operatorzy wprowadzania danych
		Kierownicy w gastronomii
		Operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych
		Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
		Obuwnicy i pokrewni
		Kreślarze
		Technicy nauk chemicznych, fizycznych i pokrewni
		Robotnicy leśni i pokrewni
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii
		Urzędnicy do spraw podatków
		Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców
		Odczytujący liczniki i wybierający monety z automatów

		Opiekunowie dziecięcy
		Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani
		Monterzy linii elektrycznych
		Pracownicy do spraw transportu
		Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni
		Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok
		Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie
		Robotnicy budowy dróg
		Księgowi
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Stewardzi
		Inżynierowie górnictwa i metalurgii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

3. Analiza rynku edukacyjnego

Uzupełnieniem wnioskowania o deficycie bądź nadwyżce zawodu, dokonanej na podstawie metody rankingowej, powinna być poszerzona analiza rynku edukacyjnego. Opisywana analiza posłuży w głównej mierze do określenia kierunków szkoleń bezrobotnych oraz korekty poziomu i struktury treści kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym i niższym.

Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów informuje, jaki odsetek absolwentów danego typu szkoły stanowią bezrobotni absolwenci. Miernik przyjmuje wartość od 0% (brak bezrobotnych wśród absolwentów) do 100% (każdy absolwent szkoły jest zarejestrowany jako bezrobotny). Im niższe wartości przyjmuje wskaźnik, tym daną szkołę można uznać za bardziej dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy, gdyż jej absolwenci znajdują zatrudnienie. Można również sprawdzić, czy w miarę upływu czasu sytuacja absolwentów ulega poprawie.

Jak pokazują poniższe zestawienia największy odsetek bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów dotyczy technikum oraz zasadniczych szkół zawodowych. Nieco niższe wskaźniki uzyskują absolwenci liceów ogólnokształcących i szkół policealnych. W przypadku roku szkolnego 2017/2018, po 6 miesiącach od zakończenia nauki (stan na koniec grudnia 2018r.) ponad 10% absolwentów zasadniczych szkół zawodowych oraz 7% techników nie znalazło pracy i zarejestrowało się jako osoby bezrobotne. Po 11 miesiącach od zakończenia nauki (stan na koniec maja 2019 roku) liczba bezrobotnych absolwentów tych szkół zmniejszyła się.

Tabela 9. Liczba absolwentów oraz bezrobotnych absolwentów według typu szkoły w 2019 roku

Typ szkoły	Liczba absolwentów w roku szkolnym poprzedzającym rok sprawozdawczy		Liczba bezrobotnych absolwentów		Wskaźnik frakcji bezrobotnych absolwentów wśród absolwentów (%)	
	ogółem	posiadający tytuł zawodowy	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego	stan na koniec grudnia roku poprzedniego	stan na koniec maja roku sprawozdawczego
zasadnicza szkoła zawodowa	1 805	908	198	145	10,97%	8,03%
szkoła przysposabiająca do pracy	92	0	2	2	2,17%	2,17%

technikum	4 034	2 709	289	110	7,16%	2,73%
liceum ogólnokształcące	7 957	0	274	110	3,44%	1,38%
liceum profilowane	0	0	1	1		
liceum uzupełniające	0	0	11	3		
szkoła policealna	2 110	1 517	63	44	2,99%	2,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W końcu 2019 roku w powiatowych urzędach pracy województwa zachodniopomorskiego zarejestrowanych było 5,7 tys. osób bez zawodu, co stanowiło 13,9% bezrobotnych ogółem. Wśród bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz średnim ogólnokształcącym co czwarty pozostawał bez zawodu. Najmniej bezrobotnych bez zawodu dotyczyło bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym i wykształceniem wyższym.

Tabela 10. Bezrobotni bez zawodu według wykształcenia i typu szkoły w 2019 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	w tym bez zawodu	Odsetek bezrobotnych bez zawodu (%)
Ogółem	41 717	5 780	13,86
wg poziomu wykształcenia:			
gimnazjalne i poniżej	13 750	3 659	26,61
zasadnicze zawodowe	10 423	215	2,06
średnie ogólnokształcące	5 040	1 280	25,40
policealne i średnie zawodowe	7 786	520	6,68
wyższe	4 718	106	2,25
wg typu ukończonej szkoły:			
zasadnicza szkoła zawodowa	4	0	0,00
szkoła przysposabiająca do pracy	12	9	75,00
technikum	2 236	381	17,04
liceum ogólnokształcące	3 031	879	29,00
liceum profilowane	116	31	26,72
technikum uzupełniające	56	8	14,29
liceum uzupełniające	156	26	16,67
szkoła policealna	822	57	6,93
wyższa	3 293	71	2,16
brak danych źródłowych	28 047	4 164	14,85
branżowa szkoła I stopnia	3 944	154	3,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

*Odsetek bezrobotnych wyliczony jest jako stosunek bezrobotnych bez zawodu wg stanu w końcu okresu sprawozdawczego do ogółu bezrobotnych w ramach danej analizowanej kategorii.

4. Analiza lokalnego rynku pracy

Analiza lokalnego rynku pracy pozwala w kompleksowy sposób na przedstawienie zależności i zmian jakie zachodzą w strukturze zawodowo - kwalifikacyjnej. Umożliwia określenie potencjału siły roboczej w ujęciu lokalnym według wielkich grup zawodów.

Tabela 11. Bezrobotni oraz oferty pracy w 2019 roku

Kod grupy zawodów	Nazwa wielkiej grupy zawodów	PUP (zarejestrowani bezrobotni poprzednio pracujący) *	BAEL (bezrobotni poprzednio pracujący) **	CBOP (PUP+OHP+EURES)	Internet
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNIICY I KIEROWNICY	692	0	433	268
2	SPECJALIŚCI	1 522	1 150	3 685	1 397
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	2 112	1 275	4 839	882
4	PRACOWNICY BIUROWI	2 889	1 475	12 091	334
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	10 875	4 125	14 328	655
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	947	350	756	0
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	6 433	4 050	16 317	363
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	2 877	1 475	7 840	162
9	PRACOWNICY WYKONUJĄCY PRACE PROSTE	7 812	4 075	25 950	190
0	SIŁY ZBROJNE	115			
Ogółem		36 274	17 975	86 239	4 251

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

* średnia arytmetyczna ze stanów na koniec miesiący

** średnia arytmetyczna z kwartałów